

fen
prime

1. Dönem
1. Yazılı

Senaryo 3

5.
Sınıf

Fen Bilimleri

Cevap Anahtarı

Doğru
Cevaplar

Puanlama
Ölçütleri

Açıklayıcı
Çözümler

Cevap Anahtarı ve Puanlama Ölçütleri

Bilimsel olarak eşdeğer ifadeler, ilgili ölçütü karşıladığında kabul edilebilir.

5. Sınıf
1. Dönem 1. Yazılı
Senaryo 3

Soru 1 • FB.5.1.2

16 puan

- Ay'ın belirgin bir **atmosferi yoktur**. Bu nedenle rüzgâr ve yağış gibi aşındırıcı hava olayları görülmez; ayak izleri ve yüzey şekilleri uzun süre bozulmadan kalabilir.
- Yüzeydeki küçük çukurların önemli bir bölümü **gök taşlarının** Ay'a çarpmasıyla oluşan **kraterlerdir**.

Puanlama Ölçütleri:

- Atmosfer çıkarımı: 5 p
- Hava olayları ve korunma ilişkisi: 6 p
- Çukurların oluşumu: 5 p

Soru 2 • FB.5.1.2

16 puan

- Bu sonuca ulaşmak doğru değildir.
- Ay kendi eksenini etrafında dönerken Dünya'nın çevresinde de dolar.
- Dönme ve dolanma süreleri yaklaşık 27,3 gün olup birbirine eşit olduğu için P bölgesinin bulunduğu yüz Dünya'ya dönük kalır.
- Dönme süresi daha kısa olsaydı P bölgesi her konumda Dünya'dan görülemez, zamanla Ay'ın farklı yüzey bölgeleri görülürdü.

Puanlama Ölçütleri:

- Yargıyı değerlendirme: 3 p
- İki hareket: 4 p
- Süre ilişkisi ve aynı yüz: 5 p
- Tahmin: 4 p

Soru 3 • FB.5.1.3

17 puan

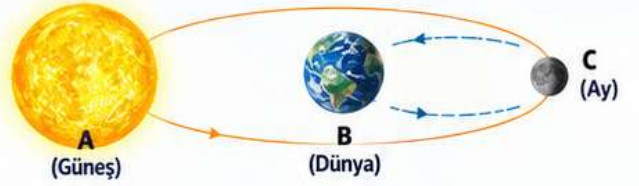
- K yeni ay, L ilk dördün, M dolunay, N son dördündür.
- N gözleminde yaklaşık bir hafta sonra yeniden yeni ay evresi beklenir.
- Ay Dünya çevresinde dolandıkça Güneş tarafından aydınlatılan yarısının Dünya'dan görülen bölümü değişir; Ay'ın gerçek şekli değişmez.

Puanlama Ölçütleri:

- Dört evre: 8 p
- Sonraki evre: 3 p
- Evrelerin oluşumunu açıklama: 6 p

Soru 4 • FB.5.1.4

17 puan

- Modelde Dünya, Güneş'ten büyük gösterildiği için göreceli büyüklük sırası yanlıştır.
- A (Güneş) en büyük, B (Dünya) daha küçük, C (Ay) en küçük olmalıdır.
- B, A'nın çevresinde; C ise B'nin çevresinde dolanmalıdır.
- Güneş, Dünya ve Ay'ın kendi eksenleri etrafındaki dönme hareketleri de modele eklenmelidir.

Puanlama Ölçütleri:

- Büyüklük hatası ve düzeltme: 6 p
- İki doğru dolanma ilişkisi: 7 p
- Dönme hareketleri: 4 p

Soru 5 • FB.5.2.1

17 puan

Uygulanan kuvvet	0 N	2 N	4 N	K	8 N
Yayın toplam uzunluğu	5 cm	6 cm	7 cm	8 cm	9 cm

- Kuvvet 2 N arttırıldığında yayın toplam uzunluğu 1 cm artmaktadır.
- Bu nedenle **K = 6 N** dur.
- 5 N, yaya başlangıç uzunluğuna göre 2,5 cm uzama kazandırır; yayın toplam uzunluğu 7,5 cm olur.
- Esneklik sınırı aşılmadığında uygulanan kuvvet arttıkça yaydaki uzama düzenli olarak artar.

Puanlama Ölçütleri:

- Ölçek ilişkisi: 4 p
- K = 6 N sonucu: 4 p
- 7,5 cm sonucu ve işlem: 5 p
- İlişkiyi açıklama: 4 p

Soru 6 • FB.5.2.1

17 puan

- A dinamometresi 2 N, B dinamometresi 30 N göstermektedir.
- Soruda verilen 12 eşit aralık bilgisine göre A'da bir aralık $6/12 = 0,5$ N, B'de bir aralık $60/12 = 5$ N' dur.
- Yaklaşık 4 N'luk kuvvet için **A** seçilmelidir; bir aralığının değeri daha küçük olduğu için daha duyarlı ölçüm yapar.

Puanlama Ölçütleri:

- A ve B okumaları: 6 p
- İki bölme değeri: 5 p
- Uygun araç: 2 p
- Duyarlılık gerekçesi: 4 p